

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 8 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (8 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Țăranul român.

Multe bârfeli și scornituri răutăcioase au lătit prin lume dușmanii neamului nostru despre noi, și cu deosebire despre țăranul român.

Cu cât însă lumea a început a ne cunoaște, a eșit tot mai mult la iveală, că știrile răutăcioase răspândite despre țărani români, sunt false, neadevărate și sunt făcute sau din greșeală, din partea noastră, cari nu cunoșteau viața țăranului român decât din auzite, sau, ceea-ce mai des s'a întâmplat, țărani români erau vorbiți de rău cu anumite scopuri mârșave. Este adecă în interesul dușmanilor a înfățișa pe țăranul român în colori cât se poate de negre și urâte, ca prin aceasta să arete lumii, că el nu e vrednic de a se bucura de drepturile politice și peste tot nu e vrednic de o soartă mai bună.

Voiau și ar voi și azi dușmanii noștri a ascunde adevărul și răutatea, și faptele lor mișești a le scoperi cu minciuna, ca lumea să creadă, că sunt îndreptățiți a face cu noi ceea-ce fac.

Adevărul însă nu se poate ține ascuns multă vreme, cu deosebire nu acuma, în vremile noastre de înaintare și deșteptare.

Și adevărul ese tot mai mult la lumină. Călători de neam străin, cari au umblat prin țările noastre și au venit în atingere cu țărani noștri, au scris cu multă însuflețire și în cuvinte de laudă despre nobilitate și frumoasele însușiri ale țăranului român. I-au laudat străduința lui, iubirea de muncă, vitejia, simțul de dreptate, destoinicia și istețimea și alte multe însușiri nobile, prin cari el nu numai că poate să stea alături de țărani altor popoare, dar' pe mulți îi și întrece.

Acum de curând apoi ni-s'a dat o nouă și strălucită dovadă despre însemnătatea țăranului român. O dovadă, care venind dela un loc înalt și totodată competent, va face ca să amuțescă bârfelile și minciunile dușmanilor.

Sunt cuvintele, ce le-a rostit Maiestatea Sa Regele României Carol I. la Anul-Nou, despre țărani români.

„Ei sunt razimul țerei pentru viitor, după-cum au fost mântuirea ei în trecut” — aceste sunt cuvintele înalte rostite de Regele, care poartă pe slăvitul sen cap „coroana de oțel” a României, în momentul, când El urzește un așezământ:

Orfelinatul agricol „Ferdinand”, pentru creșterea fiilor de țărani.

Și aceste cuvinte au fost zise de Înaltul Domnitor din adâncă convingere, căci El cunoaște bine pe țăranul român.

De peste 30 de ani, de când El conduce soarta mândrei României a avut prilejul a studia, a prețui și a iubi pe țăranul român. Coboritu-s'a El adese-ori din strălucirea palatului domnesc în șirurile țărănilor și a văzut viața lor ca plugari, și earăși pus-u-s'a când lipsa a cerut, în fruntea oastei de dorobanți și i-a condus la isbânzi strălucite.

Ear' aceste cuvinte de laudă privesc pe toți țărani români, de pretutindenea, fie din România, fie din Bucovina, fie de pe plaiurile Ardealului, Bănatului și ale țerei ungurești.

Eată deci cine sunteți voi, iubii țărani români: *razimul țerei și al neamului pentru viitor, după-cum ați fost mântuirea lui în trecut.*

Aceasta vi-o spune un Cap încoronat, fie-i binecuvântată viața și răsară-i în cale numai bine, noroc și mulțumire.

Despre țărani români. Zărele române din București și din alte orașe aduc mari mulțumite Maj. Sale Regelui Carol, pentru *darul regal*, dat țărănilor și pentru cuvintele de laudă, adresate lor și pe cari le-am scos și noi la iveală în articolul din fruntea foii.

Vom cita aci unele părți din articolul ce-l scrie din acest prilej ziarul *Drapelul*.

Eată ce se scrie în această frunză foie: „Sunt încurajătoare și în același timp mângâietoare, aceste cuvinte rostite dela înălțimea tronului.

„Este o mulțumire nesfârșită pentru tot Românul când Suveranul în înalta Sa nepărtinire și iubire de popor, proclamă de sus că muncitorii de pământ, țărani, sunt razimul țerei pentru viitor, după-cum au fost mântuirea ei în trecut.

„Ați dat, Sire, prin rostirea acestor cuvinte, cea mai înaltă și neapreciabilă satisfacțiune acelor dintre noi cari nu ne-am sfiit a declara că țărănimea ne-a scăpat în trecut, că tot țărănimea ne va mântui și în viitor.

„Ar fi de dorit ca aceste cuvinte ale Regelui Carol să fie trecute în toate cărțile de cetire ale școlilor țărănești.

„În țărănimea, în dezvoltarea ei în toate direcțiunile este garanția cea mai temeiică a asigurării neamului românesc.

„La această nouă operă să ne punem cu toții la lucru și să nu resuflăm până-ce nu vom sjunge să înălțăm țărănimea la treapta ce merită să ocupe în statul român”.

1848—1898. Anul acesta s'e implinesc 50 ani dela anul 1848, când în toate statele Europei s'au făcut mișcări pentru câștigarea drepturilor naționale și politice. Toate popoarele vor s'erba în acest an amintirea acelor însemnate întâmplări. *Negreșit, că trebuie să s'erbăm și noi Români.* Dar' despre aceasta vom scrie de alte-ori. Azi dăm o știre privitoare la s'erbări din țeara nemțească. Eata ce se scrie din orașul *Frankfurt*:

Din prilejul s'erbarilor comemorative ce s'au plănuțit anul acesta în toată Germania pentru jubileul de 50 ani al luptelor de libertate din 1848, consiliul municipal din *Frankfurt am Main* a hotărât să așeze pe frontul unei mari biserici o tablă de bronz, amintind deschiderea celui dintăiu parlament german. Pe piața dinaintea bisericii se va ridica o statuă luptătorilor unităței germane.

Ca și acum 30 ani! Din prilejul „Protestului” naționalităților ziarul *Alkotmány* scrie despre cauza naționalităților și face următoarele mărturisiri:

„Causa naționalităților din Ungaria e și azi o întrebare tot așa de mare, ca și acum 30 ani! Această stare a cauzei nu e spre laudă bărbaților politici maghiari.

„Și totuși aceasta trebuie odată deslegată, pentru-că desconsiderarea ei și fatalismul nostru tradițional pot aduce unitatea statului în primejdie.

„Naționalitățile înaintează în urma spoirii de cultură a inteligenței lor.

„Cu aceasta le crește puterea morală și capabilitatea de organizație.

Nu-i iertat să uităm, că lumea merge înainte și că șpelul la puterile alcătuitoare de stat, la inteligența mai înaltă și avuția mai mare a nației maghiare se face numai cât timp naționalitățile rămân pe acea treaptă de ignoranță, desorganizare și sărăcie, pe care au fost până acum.

„Alkotmány” citează apoi două declarațiuni ale lui Deák F., urzitorul dualismului, în fuțelesul cărora el voia limba maghiară numai ca limba parlamentului și a deregătorilor mai înalte.

„În jos — zicea Deák — eu n'am voit să restring deopotriva îndreptățire, din contră, să-i las un teren mai larg”.

Pot învăța Maghiarii din aceste cuvinte, dar' putem învăța și noi.

Ne trebuie: *cultură, organizație și avere!*

Episcopie românească în Macedonia. Foia „Pol. Corr.” publică următoarea telegramă din *Salonichi* (21 Ian.):

„Boierii cuțo-vlachi (Români) din Macedonia au trimis suplică la Sultanul, în care îl roagă, ca în fața propagandei bulgare să ridice și pentru ei episcopie românească. Afară de aceea Români au trimis și la București o deputațiune, care să îndemne guvernul român la o pășire energică în favorul Românilor din Macedonia.

Din temniță. Din *Seghedin* primim vestea, că în 26 Ian. c. a eșit din temnița de acolo dl *Ioan Simu*, teolog în Blaj, implinindu-și pedeapsa de 4 luni, la care a fost osândit pentru întemeierea unui cor de plugari în *Ciufud*.

Totodată amintim, că în temnița *Seghedinului* mai sânt zăvorști *Crucian Simu*, *George Făgărășan* și părintele *Mihail Rubinoviciu*, osândiți pentru „ațtări“.

Trăească dreptatea stăpânitorilor!

Împotriva maghiarizării. Stăpânitorii în zelul lor de maghiarizare merg până la obrăznicie. Nu numai numele orașelor și satelor noastre vreau să le maghiarizeze *cu sila*, dar și numele de familie (porecla). În mai multe părți s'a impus tuturor deregătorilor și servitorilor de pe la unele gări din Ardeal, precum în Sibiu, în Brașov servitorilor dela hala de vînzare (Podul bătușilor) ca să-și maghiarizeze numele. Li-s'au dat nume ungurești gata, numai să iscălească cerea de — *lăpădare dela numele strămoșesc*.

În fața acestor ne mai pomenite obrăznicii comitetul Sașilor verzi din Brașov a provocat pe deputații sași din țeara Bârsei, să interpeleze pe guvern asupra acestei noue încercări de maghiarizare.

Retragerea a doi miniștri. Zilele aceste s'a retras din postul seu ministrul *à latere* ungar, adevă ministru încredințat din partea guvernului pe lângă persoana Maiestății Sale, baronul *Samoil Ioșika*. Causa retragerii se zice, că este starea bolnăvicioasă a baronului, unii însă spun, că s'a retras din pricină, că a venit în neînțelegeri cu *Bánffy*. În locul lui *Ioșika* s'a denumit pe vreme scurtă prim-ministrul *Bánffy*.

Din *Roma* se vestește, că ministrul trebilor din afară al Italiei *Visconti-Venosta*, în urma morții fiului seu, a abzis, și se va retrage din politică.

Retragerea lui *Visconti-Venosta* este o mare pierdere pentru întreita alianță, de oare-ce el a fost cel mai mare susținător al ei, în Italia.

Sașii la Maiestatea Sa.

— Adresa femeilor săsești. —

În împotrivirea la proiectul de lege „Despre numele de comune“, Sașii din Ardeal s'au pregătit și au făcut un pas mare împotriva lui. Au subșternut un recurs la treptele *Tromului*, subscris și dus de femei săsești, în care cer ca Maiestatea Sa să se întărească proiectul.

Recursul sau adresa e iscălită de mai multe mii de femei săsești, din toate părțile săsimei. Sâmbătă a plecat de aici din Sibiu o deputație de 20 de dame fruntașe, ca să ceară audiență și să predee M. Sale adresa.

Eată cuprinsul adresei :

*Maiestatea Voastră ces. și apost. regală !
Preagrațiosul nostru Domn !*

Loviți de adâncă îngrijire și durere, care în zilele acestea a făcut să tresară toți locuitorii nemaghiari ai scumpei noastre patrii, Ungaria, ne luăm îndrăzneală a ne presenta înaintea Maiestății Voastre și a ne ruga ca cererea noastră să fie ascultată. Prin proiectul de lege „Despre numele de comune“, care a fost prezentat dietei din partea guvernului ungar și primit de aceasta, se intenționează a se stîrpi și numele germane ale orașelor, opidelor și satelor noastre, moștenite dela înaintașii nostri; se intenționează a se stînge amintirea unui trecut de șapte sute de ani, plini de muncă și merite, intrupat în ele; se intenționează a se nimici graiul german al patriei noastre transilvane.

Bărbații poporului nostru au făcut tot ce a fost cu putință pe cale constituțională de-a apăra poporul nostru și numele noastre de batjocura, cu care sînt amenințate: în reprezentanțele orașelor și comunelor, în adunările tuturor cercurilor electorale săsești au protestat contra proiectului de lege, exprimându-și cea mai înflăcărată indignare; ei au provocat pe deputații dietali ai lor, să iee poziție hotărîită contra proiectului și să ese din partidul guvernului, care a ajuns să recomande spre primire un proiect de lege, care vatămă așa de adânc caracterul nostru german.

Acum, după-ce toate mijloacele constituționale sînt isprăvite, vedem pe bărbații și părinții nostri încovoiați de durere, că le-a fost imposibil a salva moștenirea și

onoarea antecesorilor. Noi însă, femeile săsești, cari am jurat la altarul Domnului, că nu vom părăsi pe bărbații nostri nici în pericol și lipsa cea mai mare și noi, fetele săsești, aducându-ne aminte de porunca a patra, care ne poruncește, ca să ușurăm povara grelelor griji și supărări ale părinților nostri, noi, înainte de ce proiectul prin întărirea Maiestății Voastre ar deveni lege obligătoare, ne adresăm la bunătatea inimei părințești a Maiestății Voastre, față de care inima poporului nostru n'a încetat nici-odată, în decursul domniei binecuvîntate de 50 de ani a Maiestății Voastre, a bate cu credință și iubire, și a ne ruga, ca Maiestatea Voastră să se îndure preagrațios a împedeca nedreptatea cu care e amenințat poporul nostru și trecutul seu și a nu da întărirea prea înaltă proiectului de lege „Despre numele de comune“.

Dumnezeu să binecuvinte și să țină la mulți ani pe Maiestatea Voastră!

Dumnezeu să binecuvinte și să susțină patria noastră!

Deputația n'a fost primită.

Despre deputația femeilor săsești se scriu din Viena următoarele :

Deputația femeilor săsești, alcătuită din 12 femei fruntașe din Sibiu, Sighișoara, Reghin, Orăștie și Mediaș, sosind la Viena, a cerut audiență la Curte. Li-s'a spus, că trebuie învoirea guvernului maghiar, căci numai așa pot fi primite. În urma acesteia trei din ele au plecat la Pesta și au fost primite de *Bánffy*. Acesta le-a răspuns, că nu poate să se învoiască, ca ele să capete audiență, căci aceasta nu e în formă constituțională, dar' pot să lase adresa în cancelaria Curței.

Adevă intocmai așa cum s'a făcut cu *Memorandul* nostru. Guvernul maghiar are obiceiul a se pune între Capul statului și popor, ca să nu poată ajunge dorințele poporului la Maiestatea Sa.

Sașii verzi și deputația femeilor.

Din Brașov se vestește, că comitetul de 30 al Sașilor verzi de acolo a primit în ședința dela 25 Ian. n. o hotărîre de simpatie către deputațiunea femeilor, cari au mers la Viena.

FOIȚA.

Economul bun și economul rău.

Poesie de *Teodor Toma* (Pintic).

Bărbatul care-i bărbat
Nu-i vezi carul tot stricat
În multe părți aruncat,
Făr' la loc bun așezat;
Dar' și plugul lui tocmit
Pus la locul potrivit
De vreme slabă scutit.
Cum vine dela ogor
Toate le pune 'n obor
Potrivit la locul lor.

La bărbatul lenevos
Toate-s trântite pe jos,
Ici o leucă, colo-o roată

Din șopru până la poartă,
Colo-i plugul aruncat
Grapa dincoaci s'a stricat,
Ici un gard slab de nuiete,
Colo tot unelte rele
Și prin curte-'s tot cucute
Ș'încă să ține de frunte.

La găzdoia, ce-i găzdoia
Toate-s la rînd prin lădoiaie,
Și fărînuri și grăunțe
Toate ști cum să le cruțe.
Dintr'o păzitură feartă
La toți ști cum să o 'mpartă,
Pe toți ști să 'ndestuleze
Dar' ști și cum să păstreze.

Într'a ei grădină vara
Din zori de zi până seara.
Rîd florile și mari cresc
De mărăcini nu tînjesc,

Casa ei e măturată
Grădina ei e săpată.

La găzdoia lenevoasă
Nu vezi grădină frumoasă,
Cresc urzici și mărăcini
Și scăieți de cei cu spini.

Casa ei nemăturată,
Grădina ei nesăpată,
Masa ei nu e curată.
Vatra ei toată cenușe
Cu caru-i gunoia 'n ușe,
Panjinii 'și-au făcut casă
Și la ușe și la masă.
Lucrul astfel de lăsat
Atîrnă dela bărbat,
Bărbatu-i se cure răa
Muierea-i coadă la ea!

„Comitetul de 30 al verzilor din Braşov — se zice în hotărâre — e cu deosebire vesel că femeile au lucrat așa de aprig, după ce moleșirea și nepăsarea cercurilor conducătoare ale poporului nostru au zădărnicit trimiterea unei *deputațiuni de protestare*“.

Se vede deci că verzii au voit să trimită o deputațiune numeroasă, nu ca să suplice, și să se roage, ci să protesteze acolo în Viena în fața cercurilor hotărâtoare și a lumii!

Aceasta năgredit, că ar fi fost mai bine.

DIN LUME.

Din Rusia.

Noul ministru de război al Rusiei.

Monitorul oficial al Rusiei a vestit săptămâna trecută, că Țarul a absolvat de postul său pe ministrul de război *Wannowski* și a denumit de ministru nou pe generalul *Kuropatkin*.

Wannowski a fost ministru de război în decurs de 10 ani. În acest timp el a lucrat mult pentru dezvoltarea și organizarea armatei rusești, astfel că azi Rusia este cea dintâi putere militară între marile puteri.

Numele lui *Kuropatkin* asemenea e cunoscut în Europa. El este un soldat bun. Între altele el a fost șeful statului-major sub generalul *Scobolev*, în războiul româno-ruso-turc din 1877—78.

Noue corpuri de armată rusești.

„*Kölnische Zeitung*“ a adus știrea din Petersburg, că ministrul de război rusesc a întemeiat două corpuri noue de armată, în *Vilna* și *Kiew*, așadar' la granița nemțească și austro-ungară.

Aceasta a pus în uimire pe mulți politici, de oare ce nimenea nu credea, că Rusia având fucurcăli în China și pe lângă vorbirea mereu despre pace, va face totodată și astfel de mari pregătiri în Europa.

Războaiele Englezilor.

Cum Englezii au colonii și stăpâniri în toate părțile de pe rotogolul pământului, vin adese-ori în dușmănie cu popoarele și sunt siliți a purta războaie. Astfel acum ei poartă în Africa trei războaie.

Cel mai mare dintre aceste este războiul din *Sudan*, îndreptat împotriva dervișilor (preoți mohamedani).

Din Egipt au plecat la *Sudan* 7 batalioane engleze, dar' e hotărât să se trimită o oaste de 10 mii de soldați, sub comanda lui *Kitsener*. Scopul expediției este să cuprindă orașul *Chartum*.

Regimentul indian din *Bombay* a plecat din *Monbas* în Africa-răsăriteană, în ținutul ecuatorului, la lacurile râului Nil, pentru de a supune semințiile Negrilor răsculați.

A treia expediție se face în apus, în regiunea râului Niger și e îndreptată contra seminției *Ibuza*. Această seminție e foarte sălbatică.

Englezii au avut deja o ciocnire cu sălbăticiii acestia, și au suferit o pierdere de trei morți și 12 răniți.

Episcopii bulgare în Macedonia.

Afacerea denumirii de episcopi în Macedonia s'a făcut după voia Bulgarilor. Guvernul bulgar a cerut de mai mult timp dela Sultanul, ca în cinci eparchii din Macedonia să denumească episcopi bulgari. Sultanul a împlinit cererea Bulgariei pentru trei eparchii. Se pare-că guvernul bulgar este mulțumit cu acest rezultat și va abdice de cele două eparchii.

De altcum Bulgaria a avut grele lupte până-ce a ajuns la acest rezultat. Patriarhul ecumenic, Sârbia, Grecia și chiar Rusia au fost împotriva denumirii episcopilor bulgari și față cu acestea Bulgaria stătea singură. În minutul din urmă însă Rusia nu s'a mai împotrivit și astfel a triumfat Bulgaria. Denumirea episcopilor bulgari a făcut mare necaz în Sârbia, de oare-ce din două eparchii de aceste se făcea mare propagandă sârbească.

Guvernatorul Cretei.

Crete, nefericita insulă, care a suferit atât de mult, și acum e bântuită de neorânduiri. Puterile nu se pot înțelege, ca să-i denumească un guvernator, care să pună capăt stărilor păcătoase. Mai în urmă a fost vorba de voevodul muntenegrin *Bozo Petroviciu*, dar' pe acesta nu l-a lăsat să primească guvernarea Cretei prințul *Nichita* al Muntenegrului.

Acum e vorba de prințul *George*, fiul mai mic al regelui Greciei.

Din *Atena* se vestește, că prințul *George* al Greciei va fi denumit de guvernator al Cretei. La curtea regală din *Atena* a sosit înștiințare telegrafică din Petersburg, că puterile s'au înțeles în privința aceasta și acum mai trebuie numai învoirea Sultanului.

Se asigură mai departe, că de guvernator-substitut va fi denumit un oficer german, care acum se află în slujba Turciei.

Întrebare numai, că nu se va schimba earăși lucrul, cum s'a schimbat și până acum?

Biserica română din Deva.

De un timp încoace s'a pus un temelie bun de înaintare bisericii române gr.-or. din *Deva*, mulțumită hărniciei și stăruinței conducătorilor ei.

Despre starea parohiei și bisericii și despre mersul lucrurilor primim un raport mai lung, din care extragem următoarele:

Biblioteca parochială.

Deva e parochia centrală a tractului gr.-or. cu același nume și totodată scaunul comitatului Hunedoarei cu 93% Români. Fără îndoială — din orice punct de vedere mai înalt, este cea mai însemnată parochie din comitat, în care sunt 7 tracte gr.-or. și 4 gr.-cat. Are un protopop și un paroch, adică două parochii cu o biserică comună pentru 2500 de suflete, solidă și modern zidită, care a în trecut puterile materiale ale parohiei și totuși — s'a făcut.

Poesii populare.

Din Mediaș.

Culese de *Basillu Porta*, învățăcel-cojocar.

Foaie verde lemn frunzos
Pe la Mediaș în jos
Merg fetele rînd frumos,
Ca s'adune floricele
Care-a zăcut badea 'n ele.

Vino bădișo la mine
Să ne ținem foarte bine,
Tot cu lin și cu pelin
Și cu verde rosmarin.

Foaie verde de pelin
Dragă noi ne despărțim,
Eu mă duc dragă de-ai
Tu măndro rămâi și plîngi.

Taci măndruțo nu mai plînge
Că inima 'ți-se frînge,
Se frînge ca vița 'n vie
Că mă duc în cătănie.

Mori măndră că mor și eu
Să ne facem copârșeu,
Copârșeu măndru de peatră
Să ne 'ngroape la olaltă,
La ușa altarului
La icoana darului,
La ușa bisericeii
La icoana precestei.

Din Târnova.

Culese de *Ioan Voina*, croitor.

Floare roșe din grădină
Rupete-aș din rădăcină
Și să te duc la fântână,
La fântână 'ntre sălcuță
Unde vine-a mea măndruță,
Unde vine să se spele
Cu săpun și lăcrămele.

Bade dragostele noastre
Au rămas pustii pe coaste,
Și-am fost Vineri pe la ele
Și-au răsărit viorele,

Viorele flori adânci
Când le vezi bade să plîngi,
Viorele flori prin vie
Ca de min' drag să-ți mai fie,

Cucule cu pene sure
Frumos cânti vara 'n pădure
Când merg fetele la mure
Și neveste la alune,
Eu mă duc după nuielo
Și baș mă 'ntălni cu ele.

Badeo pentru ochii tăi
Am vîndut boiuții mei,
Badeo pentru gura ta
'Mi-am vîndut și vaca mea
Că 'mi-a plăcut firea ta,
Eu tot la tine-oi gândi
Până 'n vîntă voiui fi,
Că iubitul dintr'o seară
Nu-l zăuit eu într'o vară,
Și iubitul dintr'o ziua
Nu-l zăuit cât oi fi vină.

Numărul familiilor gr.-or. e 500, a celor gr.-cat. 7=507 familii române.

După §. 23, p. 17 al statutului organic (pe temeiul căruia e organizată biserica gr.-or.) cercul de activitate al comitetului parohial este: „a întemeia bibliotecii parohiale, spre înlesnirea cetirei cărților folositoare“.

Ce însemnătate au bibliotecile pentru cultura poporului o dovedese națiunile culte, cari în fiecare comună — chiar și pe sate — au bibliotecii pentru popor.

Pe seama literaturii și culturii maghiare sînt în Deva o sumă de școli cu bibliotecii maghiare. O școală elementară rom.-catolică cu 4 clase, alta de stat pentru băieți și alta pentru fete. Școala civilă de băieți și defete deosebit, școala de meseriași, realele cu 8 clase și pedagogia de stat, toate la oialtă au peste 40 de profesori, învățători și învățătoare: cu o tinerime de aproape 1000 de suflete.

Noi Români? O biserică și 1 școală, 1 învățător cu 70 de școlari de ambe sexele — fără bibliotecă.

Numărul tinerimei române la toate școlile în număr rotund, face 400.

Lipsa unei bibliotecii parohiale, pe seama literaturii și culturii românești e deci de mult simțită. Greșeala trecutului comitetul parohial e hotărît s'o repareze cu pași repezi, ca să dăm și noi — înainte!

Vestim acest eveniment îmbucurător poporului și inteligenței române din Deva și jur, tinerimei noastre iubite a ambelor biserici surori și peste tot tuturor camenilor de bine din toate părțile, cerându-le ajutor material și moral.

Amăsurat bugetului nostru prea modest pentru bibliotecă, anul acesta nu am putut jertfi decât o sumă micuță de 100 fl. fiindcă am investit un capital de 1200 fl., pentru adaptarea modernă a școlii și a curții școlare, am săvîrșit reparaturi și alte lipsuri urgente de alte sute florini, cari au angajat tare puțintica avere a bisericii noastre, care a sporit îmbucurător, arătând și venit curat la finea anului curent. Pentru viitor bugetul va fi și mai angajat cu gătirea imponentei biserici și înființarea unei școli cu 4 învățători, pentru cari vom cere învîințarea unei colecte generale în țeara întreagă și am cerut deja concursul Veneratului Consistor.

(Va urma).

„Reichswehr“ și protestul naționalităților.

Estă unele părți din articolul lui *Reichswehr*, scris din prilejul protestului naționalităților:

Presa liberală-maghiară strîmbă din nas: naționalitățile din Ungaria s'au fost întrunit deunăzi într'un hotel din Budapesta. N'a fost banchet. N'au sărbătorit pe nime cu frumoase vorbiri, n'au strigat „să trăească“, n'au ciocnit pocale. Nu. Au ridicat însă un protest, un arzător protest întru apărarea drepturilor naționale. Acest lucru nu mai e nou în Ungaria. Când se ținea marele congres al naționalităților se umfla vina mîniei pe toate frunțile maghiare. O furtună de indignare trecea prin pădurea ziarelor ungurești. Erau mîniosi pe cutezătorii, cari au cutezat să spună un cuvînt de neplăcere contra brutalității sistematice a maghiarisărei, care se pro-

movează cu toate mijloacele. S'au provocat la legea de naționalități, și le vorbiau naționalităților, că ar fi orbite, că ar fi ațîțate de agitatori, că ar fi seduse de elemente stricacioase. Lumea a ascultat. În ziarele din străinătate apărură articoli de lungi coloane, descriind situația naționalităților din Ungaria și necruțătorul sistem, care le atacă necontentit.

Cu argumente în Ungaria, nici-cînd n'a isprăvit nime nimic. Zilele *procesului Românilor* (procesul „Memorandumului“. Red. „F. P.“) au dovedit-o aceasta.

Vorbînd apoi despre legea de naționalitate, articolul continuă:

În Ungaria, care în legea din 1868 conservă expres drepturile cetățenilor, le permite a se administra conform „aspirațiilor lor naționale legale“, a cere și a ocupa toate oficiile de stat, — care stă astfel pe baza expres legislativă de a păstra egala îndreptățire a naționalităților în cadrele unității de stat și a limbei maghiare — în această Ungarie 10 milioane de Nemaghiari nu au astăzi nici un singur reprezentant în corpurile legiuitoare. Parlamentul și municipiile sînt închise dinaintea lor; ori-ce influență a lor asupra vieții politice este exclusă. Instituțiile lor culturale au fost suprimate, școlile lor au fost nimicite. Statul nu numai că nu le dă nici un ajutor material, el a șters într'un mod fără seamăn gimnasiile Slovacilor și școlile grănițerești le-a prefăcut în școli de stat, vă se zică, în Ungaria: *le-a maghiarisat*.

Arătînd unele încălcări de drepturi, făcute de Maghiari și amintînd, că Maghiarii nu sînt îndreptățiți de a-și arunca mrejiile după naționalități, se zice mai departe:

Luptele politice ale deceniilor din urmă s'au dat în Austria, pentru egala îndreptățire a naționalităților. Toată nîsuința noastră, întreagă politica noastră internă se învîrte în jurul rezolvării marelui întrebări: cum se conviețuească toate națiunile din monarhie, păstrându-și drepturile și tradițiunile lor naționale. *Și cea mai mică naționalitate își găsește în Austria dreptul seu, și numai în Ungaria, în „liberala“ Ungarie se fie cu puțintă de a desnaționaliza popoarele întregi? Nu zace și numai într'aceasta o primejduire a monarhiei?*

Popoarele din Ungaria, care pe lângă toată supunerea și credința către Tron și patrie gem azi sub jugul maghiarisărei au aparținut cândva Austriei, acelei Austrie, în care frații lor se bucură de deplina egală îndreptățire. Și acum oare se renunțe ele la naționalitatea lor, care în Austria li-se păstrează chiar pe lângă jertfe aduse de stat? Nu. Aceasta contrazice principiilor

celor mai elementare pe care se întemeiază monarhia noastră. În Austria acest stat înglodat în „reacțiune“, ar fi peste puțintă ca 10 mil. cetățeni de naționalitate străină să n'aibă nici o învîrțire asupra legislațiunii, imposibil ca reprezentanții acestor popoare să n'aibă loc în legislativă și să trebuie să se întrunească într'o cameră dela hotel — ca să facă proteste.

SCRISORI.

Un iubileu.*)

Felmeș, 20 Ian. 1898.

Stim. Domnule Redactor!

Nu putem să nu simțim și să nu ne atragă atențiunea tuturor fiilor credincioși ai diecesei Orășii-mari și în parte a Gherlanilor, ocaziunea aniversării sărbătorești a iubileului de 25 ani al Exc. Sale bunului Episcop și Părinte Mihail Pavel, ce va fi în 26 Ianuarie a. c.

Recunoaștem, că Excelența Sa a fost orînduit dela Dumnezeu ca păstor și părinte bun, spre guvernarea turmei cuvîntătoare a lui Christos — asigurînd prin el în parte starea preoților, vîduvelor, fiilor și fetelor lor — lăsîndu-și nume neșters, făcînd un internat pentru fiii, unul pentru fetele preoților diecesani, unde tinerimea se primească o creștere morală; asemenea a dispus o fundație frumoasă, din care preoți cu venit mai puțin primesc anual câte 100 fl. ca ajutor archieresc.

Cu un cuvînt Excelența Sa a făcut mai mult ca antecesorii sei, numai cu abnegare de sine, făcînd venituri frumoase prin economisarea Sa înțeleaptă, des suferînd chiar și molestări, prin ce nu s'a îndoit, ci întărit în credință, căci a știut că prin foc se lămu-rește aurul.

Diecesei oradane Ex. Sa a fost, este și va rămîne stîlp și Părinte binefăcător, adăpostindu-se sob scutul dărnicii Sale multe și în viitor — ameliorînd soarta surcelelor națiunii Sale de furtune.

Dela mic până la mare se cade, ca recunoștință multelor binefaceri de cari și noi dascălii ne împărtășim — să înălțăm rugăciuni în veci către Dumnezeu Părintele tuturor, dela care Exc. Sa este trimis rugându-ne totdeauna de a rămîne și mai departe patron *bisericii și școlii*, pe cari să le asigureze în veci nedespărțite surori a fi.

Această zi de memorie și noi cu demnitate și bucurie să o sărbăm, constituindu-ne, indemnădu-ne pe viitor a face și noi mai mult bine nouă, prin nobilitarea mlădițelor pădurețe nouă încredințate.

Preamărînd pe Domnul domnilor, părintele tuturor, dorînd să trăească Excelența Sa Mihail Pavel încă mulți ani, Dumnezeu îi ajute spre binele bisericii și al fiilor acesteia și mai departe a fi.

Am scris în numele dascălilor gr.-cat. români din jurul Aradului.

Aurel Modi,
cant.-înv. gr.-cat. rom. din Felmeș.

*) Sosită prea tîrziu, ca să poată fi publicată înainte de iubileu. O dăm însă ca să se vadă simțămînte, ce le au învățătorii față de bunul lor părinte.

Nota R.

Femeia în Turcia.

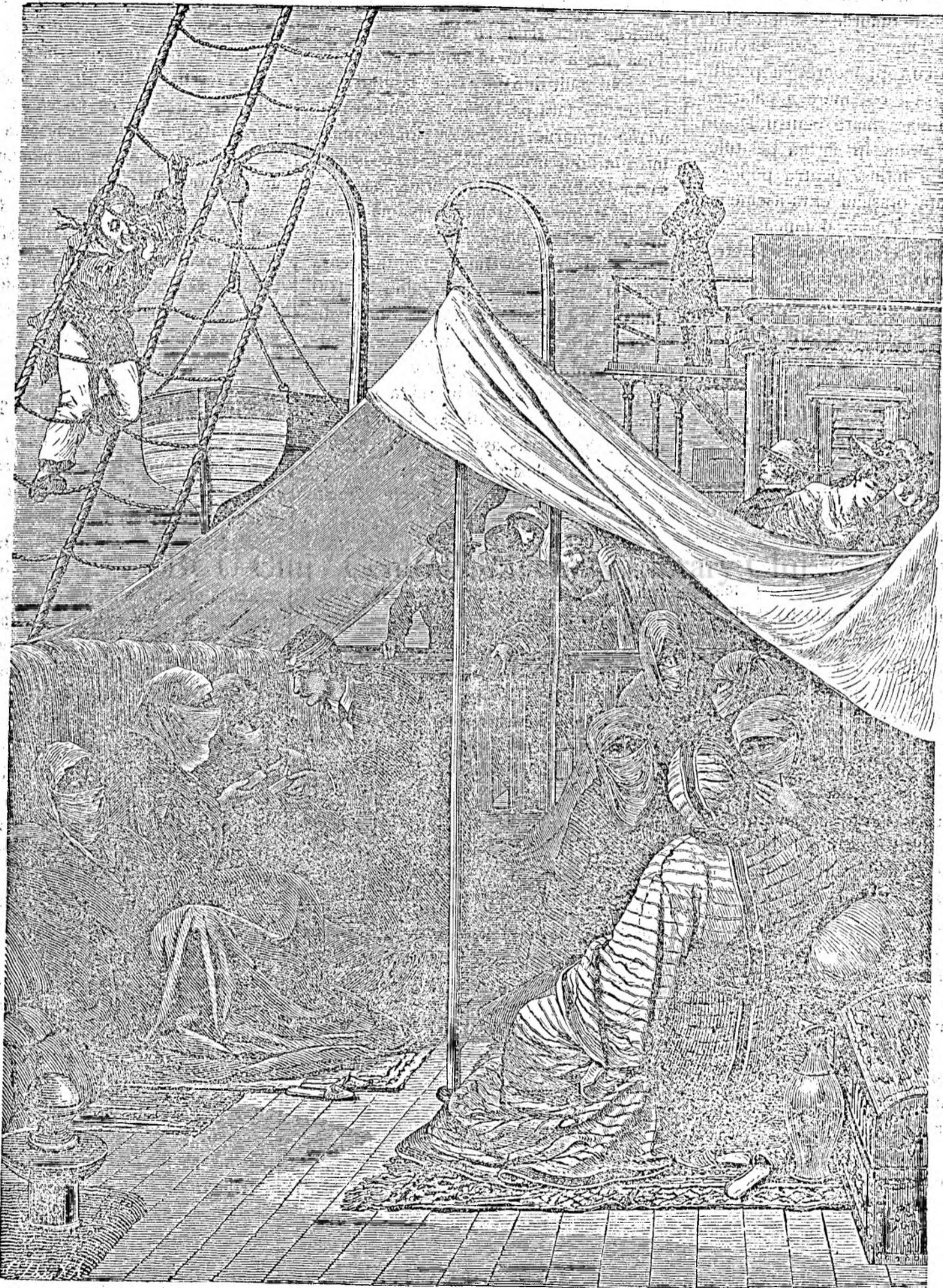
— Vezi ilustrația. —

Cartea sfântă a Turcilor și a tuturor popoarelor, cari se țin de legea lui Mohamed, numită *Coran*, cuprinde legi și reguli și pentru viața casnică și de toate zilele. În înțelesul

Când femeile es pe ulițe, firește arare-ori sau când călătoresc undeva, ele trebuie să se îmbrobodească așa, încât numai ochii li-se vîd sau își acoper de tot fața cu un vîl gros.

Ilustrația noastră ne arată o astfel de scenă. Un Turc bogat călătorește pe naie cu mai multe femei de ale sale. Femeile sînt îmbrosodite ca fața lor să nu poată fi vîzută

la o treaptă socială deopotrivă cu bărbatul. Și la aceste popoare a fost totdeauna în obiceiul *monogamia*, adică căsătoria cu o singură femeie. Așa a fost aceasta la popoarele culte din vechime, la *Greci și Romani*, cu toate-că ei erau păgâni. Religiunea creștină a întărit aceasta și legătura căsătoriei a declarat-o de taină, incheiată la altar, sub scutul bisericii.

acestor legi un bărbat poate să-și țină 4 femei, cu cari se cunună după obiceiul lor, dar' afară de aceste poate avè și alte femei, ca sclave sau roabe.

Femeile, după datina turcească, se țin închise în odăile lor și în curți încunjurate cu ziduri înalte. Aici nu e iertat să între nici un străin, ci numai stăpânul casei.

de curioșii călători de pe naie, cari privesc din toate părțile la ciudatele femei.

Vorbind despre femeile turcești, trebuie să recunoaștem, că poziția lor este mai mult deositoare. Pricina este cu deosebire starea culturală rămasă îndărăt a popoarelor din Asia. La popoarele culte, acum ca și în trecut, femeia a fost întotdeauna cinstită și ridicată

Prin aceasta s'a întărit temeiul moral al societății omenești și s'a ridicat mai mult femeia, care trebuie privită ca o soață deopotrivă îndreptățită la bucurii, ca și la necazuri, în zile bune, ca și în vremuri grele. Aceasta o pretinde și religiunea creștină și cultura.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei

1457—1504

de George Cătană, învățător.

(Urmare.)

Când se pomeniră cei răposați în bătaie clopotele dela toate bisericile din oraș sunară, ear' tunurile și sănețele buibiră în aer. După ce se găta serviciul divin plecară cu toții înderēt la palatul domnesc. În sala cea mare a palatului era întinsă o masă mare pentru Domn și mai marii țerei. În curtea palatului erau alte mese întinse pentru popor și ostași. În piața orașului erau asemenea întinse mese. La masa domnească ședeau afară de Stefan, ministrii, metropolitul, episcopii, arhierii, egumenii, căpitanii și alți funcționari ai țerei.

După ce se așezară la masă un tun sună în aer. Apoi urmă prânzul, prânz domnesc. După prânz toastele urmară. Primul toast îl ridică metropolitul zicând: «Întru mărirea numelui lui Dumnezeu! îl rugăm să verse binefacerile părintești asupra Domnului Stefan și să vegheze ca țeara Românilor să nu cadă nici-odată în puterea străinului. Mai bine toți Românii să piară cu armele în mâni pentru țeară și pentru legea lui Isus, decât se ajungă robi păgânilor!» Atunci mii de glasuri răsunară în aer: »Să trăească Moldova, să trăească Domnul Stefan cel bun, apărătorul creștinilor!»

Poporul și ostașii din curte și din piață, cari se ospătau și ei, repetară aceste urări frenetice. După aceea se auzi cântându-se un imn frumos. Apoi Domnul Stefan ridică un toast pentru sufletele eroilor morți pe câmpul de război. Atunci o sută de tunuri răsunară deodată. Musica începuse să cânte desfășurându-se pe meseni. Apoi se mai ridicară și alte toasturi. După aceea cei dela masa domnească se sculară, beură câte o cupă de vin și veniră de sărutară mâna Domnului; mai în urmă veniră cântăreții, de beură câte o cupă de vin. În cupele lor erau bani de aur puși de cămăraș ca dar dela Domn. În cupa cântărețului celui mare însuși Domnul puse banii cu mâna lui, ceea ce era o mare distincțiune pentru cântăreț. În sfârșit Domnul mai ridică un toast pentru cei de față și se sfârși prânzul.

După aceea se adunară cu toții în sala de primire mai bând vin și vorbind unii cu alții. În curte poporul și ostașii jucau de să clătia pământul, ca și sătenii noștri. În apartamentul Doamnei fu earăși asemenea prânz, căci acolo erau doamnele, boieresele, jupănesele de frunte din țeară. Toastele nici aci nu lipsiră. Apoi Domnul chemă doamnele în sala de petrecere. Musica începuse. Domnul

luă pe doamna și începură să joace hora. Oaspeții luară earăși jupănesele și se făcu o horă mare, mare, horă românească ca în zilele noastre. Petrecerea aceasta ținu câteva ore. Domnul mai împărți atunci ranguri ostașilor și la cei de față împărți mulțime de obiecte luate în război dela Poloni; apoi le mai zise Domnul Stefan la toți ca să deee laudă lui Dumnezeu, pentru că toate puterile sunt dela Dumnezeu de sus; după aceea se duseră fiecare la ale sale.

Nu mult după aceasta Domnul Stefan ca să facă pe Poloni a simți și mai adânc urmările viclenelor lor scopuri, intră în anul următor (1498) cu oștirea sa în Podolia și Rusia, pradă și arse satele și orașele și băgă spaimă până în mēduva Polonilor; nimenea nu cuteza a să lupta cu el. După ce se încărcară toți cu prăzi prinseră mai bine de 100 mii de Poloni și nenumărate turme de vite și alte lucruri scumpe și se întoarseră în Moldova. O parte din robii prinși îi așeză Stefan în țeara sa »din care pricină, zice Ureche, și până astăzi trăește limba rusească în Moldova, ales pe unde au descălecat«,¹⁾ ear' pe ceialalți robi îi vëndu prin Turcia, Tracia, Macedonia și Asia. (Va urma.)

PARTEA ECONOMICĂ.

Peronospora.

— Mijloace de apărare împotriva peronosporei. —

Ministrul de agricultură ungar a dat anul trecut o îndrumare pentru de a să apără și scuti viile împotriva peronosporei (latinește: Plasmopara viticola.) Credem, că facem o bună slujbă vierilor noștri dând în traducere această îndrumare.

Eată ce ni-se spune în ea:

Peronospora, acest dușman al viilor să ivește pe la noi dela finea lui Maiu până la începutul lui Iulie și face mari pagube în Iulie, dar' cu deosebire în August și până la culesul viilor.

Semnele, după care o putem cunoaște, sunt pe scurt următoarele: ea să ivește întâiu pe dosul frunzei de vie, formându-se nește pete alburii, încât să pare-că frunza a fost prăsărată cu zahăr pisat sau că e brumată.

La început petele sunt mici, au formă neregulată, și sunt împrăștiate de obicei de-a lungul vinelor frunzei; mai târziu să contop se mai multe, formându-se pete mai mari. Pe fața frunzei pe locurile cari corespund cu petele de pe dos, să ivesc alte pete de obicei rotunde, cari sunt întâiu gălbii, mai târziu să fac roșietice-întunecate și în sfârșit să uscă; ele să ivesc în măsură mai mică sau mai mare, după cum e de înaintată dezvoltarea acestui burete de vie.

Peronospora trebuie să o deosebim de o altă boală, care să ivește cu sbâr-

cituri pe frunze (erinosis) și e pricinuită de un strepede (scar) de vie. (Phytopus vitis). De obicei însă boala aceasta nu e primejdioasă. Petele, ce să fac la aceasta boală sunt ca scufundături pe dosul frunzelor, au culoare albă murdară sau albă întunecată, ori galbină și chiar roșietică și sunt formate din peri mărunți.

Pe fața frunzelor să fac ridicături (sbărcituri) mărunte, cari sunt de culoare verde-gălbuie sau verde, une-ori însă, mai cu seamă pe frunzele tinere, și de culoare roșetică. Deosebirea deci e și în culoare, dar' mai cu seamă în sbărcituri și ridicături, cari la peronospora nu se fac.

Trebue se deosebim peronospora și de rourarea vițelor (Oidium), care să ivește pe frunze ca un fel de pânză de paianjen. ear' pe muguri ca făină alburie.

Peronospora să sporește prin spore (fel de semințe) de vară (conidia) sau prin spore ernalte. Cu deosebire însă se sporește prin spore de vară. (Va urma.)

Unele reguli pentru grijirea sănătății.

1. *Aerul curat peste zi și noapte* este cerința de căpetenie pentru a fi sănătoși și cel mai bun scutitor în contra boalelor de plămâni.

2. *Mișcarea e vieată.* Deprinderile zilnice ale trupului în aer liber, fie lucrând, preumblându-ne sau făcând gimnastică, sunt neapărat de lipsă pentru toți și mai cu seamă pentru acei oameni, cari au să-și îndeplinească munca șezând, în aer închis și rău.

3. *Cumpet și simplitate în mâncare și beutură* sunt chezașia cea mai sigură pentru o vieată lungă și sănătoasă. Cine gustă apă, lapte, poame, miere ș. a. în loc de beuturi spirituoase, acela lucră în interesul sănătății, a puterii și peste tot a binelui seu.

4. *Îngrijirea cu pricepere a pielii și întărirea ei*, s. p. prin spălarea trupului în toate zilele cu apă rece, ear' la săptămână, atât vara cât și iarna, folosind băi calde. Cu chipul acesta vom lucra în interesul bine priceput al sănătății noastre și cu deosebire ne vom scuti în modul cel mai sigur în contra boalelor, ce provin din răceli.

5. *O îmbrăcăminte cum se cade* nu trebue să fie prea călduroasă și nici prea strimță. Ea să fie simplă, să ne slujească ca adăpost și nu atât ca găteală, să fie pentru susținerea sănătății și nu pentru modă.

6. *Înfrînarea pasiunilor și poftelor* Ori-ce necaz și ori-ce rău ar veni asupra noastră să le întimpinăm cu răbdare, fără a ne lăsa stăpâniți și chiar biruiți de ele. Ținând astfel cumpenă întru toate, atât în ce privește trupul, cât și în ce se atinge de lumea sufletului, vom pute ave o vieată lungă și tichnită.

¹⁾ Ureche: Letopisete I., pag. 141.

Frigurile.

(După revista populară „Albina“.)

Relele ce aduc frigurile.

Multe sînt boalele de cari e bîntuită populațiunea dela sate și orașe în țeara noastră, dar' nici una nu e așa de răspîdită și ucigătoare ca frigurile. Ele ne răpesc: în fiecare an vieța a mii de copii și pun pe muncitorii nostri în neputința de a lucra timp de mai multe săptămîni.

Urmările frigurilor sînt așa de numeroase, încât ar trebui să dăm o întindere prea mare acestui articol, pentru a le înfățișa în toată întregimea și goli-ciunea lor. Sîntem nevoiți, prin urmare, a le arăta în puține cuvinte.

E destul ca frigurile se prind de cîteva ori pe un om voinic, pentru a-i slei puterile pînă într'atît, încât abia se se ție pe picioare.

Un pătimaș de friguri capătă cu timpul o înfățișare sarbădă, devine galbincios, bubav, fața 'i-se vestejește; cu un cuvînt frigurile ajung a-'i sdruncina sănătatea, a face din el un om schilog fără putere și fără curaj.

Sănătatea și vieța națiunii întregi, încearcă o mare pagubă din cauza frigurilor: ele lucrează fără întrerupere pentru a aduce decăderea fizică (trupească) și morală a poporului. Urmările lor merg și mai departe: ele pustiiesc sate și chiar ținuturi mai întinse. Cu exemple luate din istorie se poate dovedi că orașe și populațiuni întregi au perit din cauza frigurilor.

Frigurile nu bîntuie deopotrivă în toți anii; s'a observat că anii ploioși sînt cei mai priincioși pentru friguri.

În cursul unui an cele mai multe cazuri de friguri le dau lunile August și Septemvrie; în lunile răci ele se împuținează foarte mult.

Omul poate fi bîntuit la ori-ce vîrstă de friguri; ele pot prinde chiar pe copiii de țîță; etatea cea mai bîntuită este însă cea dela 1—10 ani. Copii, avînd o făptură mai fragedă, sînt și mai plăpânzi la această boală.

Cînd un copil a fost mai mult timp chinat de friguri se ofilește, devine piper-nicit din cauza cruntelor stricăciuni, pe cari boala le pricinuește în trupul lui cel gingaș.

Printre stricăciunile mai de căpetenie, datorite acestei boale, trebuie să amintim umflătura splinei și a ficatului; cu deosebire splina se umflă atît de mult, încât bolnavul o simte grea ca o lespede, după-cum zic mulți.

O urmare deasă a frigurilor la copii e umflătura pîntecelui, care se umple cu apă și se îngreunează într'atît, încât copiii

abia se pot ține pe picioare. Ei se buhăesc și se umflă la figură, ear' fața lor ia o culoare galbină închisă, ca pămîntul.

De unde vine numele?

Numele de friguri cu care poporul a botezat această boală provine din împrejurarea, că boala începe de cele mai multe ori prin frig.

În medicină li-se dă numele de friguri palustre, paludism sau friguri de baltă, pentru a aminti că ele își iau naștere în locuri mlăștinoase sau băltoase. Această împrejurare face ca frigurile să fie boala cea mai răspîdită pe pămînt; sînt însă țeri în cari frigurile sînt o adevărată urgie pentru locuitorii ei. Cu cât ne găsim într'o climă mai călduroasă, cu atît frigurile sînt mai dese și mai primejdioase. Printre țerile cele mai bîntuite de friguri putem considera și România, care este atît de bogată în ape stătătoare, lacuri, mlăștini

Care e pricina frigurilor de baltă?

O întrebare, pe care nu vom întîrzia a ni-o pune chiar da acum, e de a ști, ce legătură este între friguri și existența bălților, mlăștinilor și a smîrcurilor?

Răspunsul este următorul: Frigurile zise de baltă sînt cauzate de niște ființe vii foarte mici, nevzate cu ochiul liber, cari se numesc microbi. Acești microbi cari sînt sîmînța boalei cresc și se înmulțesc pe timpurile călduroase în bălțile cu apă stătătoare și puturoasă. Din apa acestor lacuri microbii se pot ridica în aer și pot fi duși de vînt la o depărtare oare-care. Cu aerul pe care-'l respirăm microbii pot intra în plămîni și străbate în sînge, căruia li aduc o mare vătămă, cînd le merge bine, și se pot înmulți în paguba lui.

În unele locuri sîmînța frigurilor se găsește chiar în apa de beut. Se crede chiar că un om poate fi prins de friguri și în urma unei mușcături de țîțari, cari sînt atît de numeroși în apropierea bălților.

Suferințele pricinuite de friguri.

Ce suferințe încearcă un om prins de friguri?

După-ce începe a se simți slab, are durere de cap, amețală, cască și se întinde; un fior li străbate tot corpul, care tremură; pielea e rece, pîrul se sbârlește, dinții clăntănesc. Fiorul ține aproape un cîas, și apoi corpul începe a se încălzi; bolnavul caută să scape de vestmintele de cari avusese trebuința în timpul fiorului; starea de ferbințeală ține trei sau patru cîasuri. După aceasta, pielea care pînă aci era uscată și inferbentată, începe să se acopere de nădușeală, ear' căldura, care era mai ridicată, scade. Som-

nul pune foarte adesea capăt acestor suferințe.

Frigurile prind pe pătimaș în toate zilele, sau la două zile sau și de 2 ori pe zi.

Frigurile se arată sub forme foarte schimbăcioase; unii suferinzi au friguri în fiecare zi, sau repetat la 2 sau 3 zile: acestea au fost numite friguri intermitente, spre a se deosebi de acea formă de friguri cari ferb pe pătimaș în căldură toată ziua și toată noaptea fără întrerupere.

(Va urma).

Sfaturi economice.

Nutritia cailor, cari mînăncă rîu.

Cailor, cari mînăncă rîu se li-se dee nutrețul în porții de tot mici. Acestor animale li-se imbie ovîsul cu mîna plină și li-se dă prilej a se deda cu porți tot mai mărișoare. Acest metod s'a dovedit ca ducător la țîntă cu deosebire pentru caii cari mîncă încet, purtînd nutrețul încoace și încolo prin iesle fără a-'l mîncă.

Laptele amar.

Amăreala laptelui provine sau din pricina, că vaca e prea bătrîna pentru lapte sau pentru-că a mîncat anumite materii ca s. p. lupul ș. a., ce se află în fîn. Dîndu-se vacii 1½ chlgr. de ovîs pe zi se mărește nu numai producțiunea laptelui făcîndu-'l și mai gras, ci se îmbunătățește în mod însemnat și gustul lui, devenind mult mai dulce.

Umbrirea stupilor.

Căldura și razele soarelui n'au înrîurire bună asupra stupilor: vara căldura în stupi devine adesea atît de mare, încât ceara se topește și albinele se molesesc, ear' iarna razele soarelui ademenesc albinele a eși din stup și astfel multe pier de frig. De aceea e bine a planta pomi în jurul stupinei și de a acoperi stupii cu scînduri pînă-ce arborii fac umbră destulă.

Curățirea buților de vin.

Profesorul Dr. Nessler recomandă de a curăți buțile de mucigaiu cu ajutorul unei perii și anume înainte de a le spăla cu apă caldă, de oare-ce prin spălarea de-a dreptul cu apă ferbinte se desvoaltă unele materii cu miros și gust neplăcut, cari străbat în lemn și sînt greu de depărtat. Tratarea vaselor cu apă conținînd pe hectolitrul 125 grame acid sulfuric (vitriol) o recomandă ca cea mai bună măsură de a curăți buțile în general.

Napi înghețați.

Fiindcă năpii înghețați, cu prilejul desghețării, putrezesc în grabă, și astfel folosirea unei cătățimi mai mare de năpii înghețați nefiind cu putință, este neapărat de lipsă să se aibă în vedere păstrarea lor prin înăcrire.

În stare înghețată năpii nu se pot da în măsură mai mare și anume nu diminează pe nemăncate, pentru-că prin aceasta animalele pot ușor căpăta răceli de stomac, cufureli ș. a. În porții mai mici sunt mai puțin stricătioși. Desghețându-se și încălzindu-se năpii, și astfel ajungând în stomac, se vâlătuesc, fără a se mistui, ceea-ce poate avea urmări primejdioase. Mult mai stricătioși pot deveni năpii trecând în stare de putrezire.

La înăcrire, pentru a micșora pierderea gustului, este a se pune și pleavă printre năpii. Stricându-se încâtva năpii, tot la o sută chlgr. de nutreț se pun 150 grami sare de vite. Năpii înăcriți se mănâncă bucuroși și sunt un nutreț bun.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

T. M. în C. E iertat să măcinați la moară cu foc, puteți să o puneți ori-unde. Ce privește celelalte întrebări adresați-vă la o firmă care procură mașini și acolo vi-se va spune de unde se poate procura și cu cât.

De-ale casei.

Împotriva pecinginei.

Pentru pecingine se recomandă aiu (usturoiu) amestecat în miere, care trebuie să se țină 3 zile acoperit, după care bolnavul să se ungi dimineța și seara.

Știri economice.

Circulația României cu monarhia noastră conform statisticii oficiale române e foarte mare și adevărat din întreg importul fi revin 27.48% și din export 10.10%. Im- și ex-portul total se urcă până la suma de 125 milioane franci. Numai cu Anglia are România mai mare circulație ca cu monarhia noastră întra-cât valoarea importului și exportului englez e de 18.5 milioane franci.

Importul în 1896 s'a urcat la textile, mașini, cărbuni și coac și a scăzut la hârtie și zahăr.

Exportul față de 1895 a scăzut cu 10 milioane la grâu și cucuruz. A crescut la porci orez, poame uscate și la vin.

Roada vinului în Franța.

După datele oficiale, roada vinului în anul 1897 a fost de 32,351.000 hectolitri, adevărat cu 12,305.000 hectolitri mai puțin ca în anul 1896.

Dacă la aceasta mai adăugăm roada din Algeria și din Corsica, avem o producțiune totală de aproape 37 milioane hectolitri.

După prețurile făcute în fiecare departament (comitat) luând de basă prețurile cu care s'au vândut vinurile de producători, valoarea roadei din 1897 s'ar ridica peste 824 milioane de franci.

Prețuirea negoțului și meseriilor.

Foia *Deșteptarea* din Bucovina aduce o frumoasă pildă despre prețuirea și sprijinirea negoțului și meseriilor. Eatăce scrie ea:

Deunăzi a murit în Cernăuți comisarul districtual pensionat *Ioan Sucevan*. Frumoasa sa avere în preț de 30 mii de lei a dăruit-o societății celei mari și vestite din Cernăuți:

„Societatea pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina”. Cu limbă de moarte a cerut el dela această societate, ca ea se împărțească averea cea dăruită de dñeul în 2 părți de câte 15 mii de florini. O parte să fie menită pentru sprijinirea unui *dughenar (boltaș) român*, care și-a îngheba o boltă într'un oraș și nu va avea destulă putere; cealaltă pentru sprijinirea unui *meșteșugar român*, care și-a îngheba o meșteșugărie românească într'un oraș și nu va avea banii trebuincioși. Eată ce faptă minunată a săvârșit *Ioan Sucevan*! El a înțeles, că noi Românii bucovineni până-ce nu ne-om apuca cu trup și suflet de negoț (dughenărit) și meșteșuguri tot săraci vom fi. Și de vom rămâne săraci, măcar nu știu ce să facem, tot vai de noi va fi! De aceea el ca să îndemne oamenii noștri la negoț și meșteșuguri, toată averea sa a dăruit-o Societății pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina, pentru-ca din procentele ei să fie sprijiniți deocamdată măcar câte un dughenar și câte un neguțător român. Sfântă să fie țărina și veșnică pomenirea lui *Ioan Sucevan*. Celor-ce au avari le-a dat pildă, ce au a face cu dinsele; ear' celor săraci le-a arătat cât de sus a prețuit el în viața sa negoțul și meșteșugurile, ca să-i îndemne la ele.

Lăcătuș român în Brașov. Primum următoarea înștiințare, asupra căreia atragem luarea aminte a Românilor din Brașov și jur:

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința on. public român, că am deschis aici în Brașov, Valea-lată nr. 2, casele *Eichberger*, un atelier (lucrătoare) complet de lăcătușerie artistică și de construcție, în care vom face tot felul de lucrări, ce cad în bransa această; anume: mașini de gătit bucate (*Sparherd*), sobe, grilajuri, tot felul de ferărie pentru clădiri, conducte de apă, telefoane, sonerii, tot felul de reparaturi și altele. Lucrul meu va fi prompt, solid și cu prețurile cele mai moderate. Rog deci pe on. public, ca în ori-ce lucrare ce cade în sfera măiestriei mele să binevoiască a-mi da tot sprijinul și a se adresa cu încredere la subscrisul

Eugen Precup,
primul lăcătuș român artistic și de construcție
în Brașov.

Scăderea dărilor. Se știe, că în părțile de meazăzi ale Ungariei este mare lipsă și băntuie foamea. În considerarea această guvernul a hotărât să scădească dările în părțile băntuite de foamea, cu 5 milioane 125 mii fl.

Această măsură se pare o faptă marimoasă, dar' ea în adevăr nu este, căci guvernul a fost silit să o facă, neavând de unde încasa banii. Lucru vrednic de laudă ar fi, când stăpânirea s'ar îngriji, ca țărani să nu ajungă la sărăcie!

Spirt din cucuruz. Din părțile de mează-noapte ale Ungariei se vestește, că în urma roadei slabe de *crumpene*, fabricele de spirt au hotărât să fabrice spirt din cucuruz. În urma acesteia se fac mari cumpărări de cucuruz pe *Alföld* și în alte părți, pe seama fabricelor de spirt.

Invitare de abonament.

Cu 31 Decembrie v. 1897 a încetat abonamentul la „*Foia Poporului*” pe anul ce s'a sfârșit. Onorații cetitori sunt rugați a-și renova abonamentul cât mai curând ca să nu fim siliți a înceta cu trimiterea foaiei.

„*Foia Poporului*” va fi și în viitor, ceea-ce a fost în trecut, *luptătoare pentru câștigarea drepturilor naționale, apărătoare a drepturilor poporului român și o povătuitoare sinceră a țărânului și oamenilor dela sate în afaceri de politică națională, economie, literatură etc.* Ea va eși ca și până-acum, *ilustrată și prețuită* va fi același și adevărat:

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg . . . 3 fl. (6 coroane)
Pe o jum. de an . . . 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România.

Pe un an întreg . . . 15 lei
Pe o jumătate de an . . . 7 lei 50 bani.

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termin, decât dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonaților de până-acum le-am trimis de-odată cu foaia și *mandate postale (posta utalvány)*, cu adresa noastră tipărită și cu numărul sub care primesc foaia, scris gata pe cupon, așa că trimițătorul nu are decât să scrie numele său și cifrele la locurile cuvenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul la postă.

Abonații noi sunt rugați a-și scrie numele lor și al comunei foarte curat și cetel, însemnând posta din urmă.

Deschizând deci nou abonament la „*Foia Poporului*” rugăm pe toți prietenii și spriginitorii noștri și ai cauzei naționale, să nu ne lipsească de prețiosul lor sprigin și să lățească foaia în cercul cunoștințelor lor. Noi ne vom strădui a le da, ca și în trecut, o foaie bună, folositoare și cu frumoase ilustrațiuni.

Administrațiunea

„*Foia Poporului*”.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela *Murș*

de *Silvestru Moldovan*.

(Urmare).

Roșia.

În Cetatea-Mare și Mică, precum și în alte locuri dela Roșia s'au aflat și se află mai multe lucruri vechi de pe timpul Romanilor, precum petri la morminte, unelte, monete și dintre toate cele mai însemnate, așa numitele *table cerate*. Aceste sunt unele dintre cele mai însemnate rămășițe dela Romani, aflate în Ardeal. Tablele cerate sunt niște tăblițe de lemn, cu înveliș de ceară, în care sunt gravate (scrise) socoteli, contracte și alte lucruri din viața de toate zilele. Mai întâiu s'au aflat la Roșia astfel de table la 1780, anume trei tăblițe de brad cerate, formând un fel de carte. Lungimea lor e de 8 policari, lățimea de 5. La cele două din afară e unșă cu ceară numai fața din lăuntru, ear' la cea din mijloc sunt cerate ambele fețe. Pe fețele cerate este scris, dindărăt spre înainte, cu scrisoare cursivă, un document, de două-ori. Tablele aceste sunt din anul 167 d. Chr. și se află în muzeul din Pesta.

La 1854 s'au găsit în baia *Haba* mai multe astfel de tăblițe cerate, dintre cari una a ajuns în posesiunea marelui nostru filolog *Cipariu*, în Blaj, altele sunt prin deosebire-musee. La 1855 s'au aflat alte două table cerate în baia *Ecaterina*, cu scrisoare cursivă și cu două pecete, păstrate binisor.

Dela Roșia își are numele un protopopiat român gr.-cat., care se alcătuește din 16 parochii și mai multe filii, cu 11.773 de credincioși. Scaunul protopopesc al acestui protopopiat se află acum în Zlatna, dar' mai înainte era în Roșia. Aici a funcționat ca protopop *Simeon Ba'int*, care la 1848 a fost denumit de prefect și însărcinat a împedea năvălirea Ungurilor în munți dinspre Turda. El a susținut grele lupte cu oastea ungurească la Bedeleu, Masca, Vidolm, Poșaga etc. fiind mai în toate învingător.

Dela Roșia la Câmpeni.

Am amintit, că drumul regulat al Roșiei duce pe valea Roșiei în jos, spre apus. Plecând pe acest drum, trecem pe lângă mai multe șteampuri și livezi, ear' în stânga noastră se află o cale ferată, pe care se transportă în rizne sau vagonete piatra auriferă din minele statului la șteampurile erariale. Aceste se află la *Gura-Roșiei*, unde se varsă valea Roșiei în valea Abrudului și unde se împreună și calea dela Roșia cu drumul mare dintre Abrud și Câmpeni.

Șteampurile erariale sînt puse în mișcare prin puterea de aburi și au 126 de săgeți.

De aici, din Gura Roșiei, ca dintr'un loc central, avem în trei direcțiuni următoarele depărtări: spre răsărit este Roșia, în depărtare de 6½ chlm; spre meazăzi Abrudul în depărtare de 4 chlm. și spre mează-noapte se află Câmpeni, în depărtare cam de 8 chlm.

Cătră Câmpeni calea ne duce pe malul stîng al văii Abrudului, prin o vale frumoasă, împrejmuită de munți păduratici. În apropiere de Gura-Roșiei dăm de *Cărpiniș*, o comună de munte, cu 1400 locuitori Români și cu renume istoric. De aici 'și-au avut obârșia cei doi tovarăși ai lui *Horia* în revoluția dela 1784: *Cloșca* și *Crișanu*.

Trecem printre cele două biserici, ce le are Cărpinișul și cari se ridică de ambele laturi ale drumului, ca două sentinele și mergem înainte pe vale în jos. În calea noastră dăm și pe aici de șteampuri, ear' apa rîului curge alături de noi vecinic turbure, din pricina nășipului eșit din mulțimea șteampurilor, ce neîntrerupt sînt în lucrare pe valea Roșiei și a Abrudului.

Cu cât însă înaintăm pe vale în jos cu atât șteampurile devin tot mai rare, de oare-ce tot mai mult ne depărtăm de ținutul bășagurilor. Aproape de vîrsarea văii Abrudului în *Aries*, (Gura-Abrudului), calea face o în-covoietură spre apus în valea Arieșului și în curînd sosim la *Câmpeni*.

Câmpeni deja nu se mai află în ținutul băieșesc. Aici e *țeara Moșilor*, a cărei loc mai de frunte, am pute' zice capitala, este Câmpeni. (Va urma).

CRONICĂ.

De iubileul Monarchului se vor bate, pe cum am anunțat deja, *medalii comemorative* pe seama acelor militari, cari au servit sub domnia Maiestăței Sale un restimp oare-care de ani. Medaliile vor atîrna de un cordon (panglică) negru-galbin. O parte a medaliei va ave' chipul Dămnitorului, cealaltă inscripția: *Signum memoriale* (Semn de aducere aminte).

Medaliile vor fi de trei clase: de *aur*, de *argint* și de *bronz*. Medalia de aur o vor primi acei ofițeri și ofițianți militari, cari au servit cel puțin 40 ani sub domnia Maiestăței Sale; medalia de argint se va da tuturor acelor militari, cari au servit sub domnia

Maiestăței Sale cel puțin 20 de ani; medalia de bronz o vor ave' toți soldații, cari au servit cel puțin 6 ani sub domnia Maiestăței Sale.

Mulțumită — Regelui Carol. Cetățenii din județul român *Tutova* au adresat Regelui *Carol* următoarea telegramă de mulțumire pentru fondarea *Orfelinatlui agricol Ferdinand* din acel județ:

Maiestăței Sale Regelui.

Viitorul poporului român a fost totdeauna grija cea mai mare a Maj. Voastre.

Înțeleapta și strălucita Voastră domnie va lăsa urmașilor ca moștenire monumente neperitoare.

Mare pe câmpul de războiu întru apărarea drepturilor noastre, prevăzător și generos în timp de pace întru înzestrarea patriei cu așezăminte folositoare, M. V. a ilustrat fiecare eveniment din viața publică a Românilor cu mărețe instituțiuni menite să facă din România un stat puternic și înfloritor.

Subsemnații, pătrunși de recunoștință pentru înființarea fundațiunii culturale din județul *Tutova*, prin care s'rbătoriți fericita însănătoșire a A. S. R. Principelui Moștenitor, depun la picioarele Tronului M. V. expresiunea adâncii lor iubiri și devotament.

Trăească M. S. Regele! Trăească M. S. Regina! Trăească A. S. R. Principele Moștenitor! Trăească A. S. R. Principesa Maria! Trăească dinastia românească! Trăească România!

Telegrama este semnată de mai multe sute de cetățeni și locuitori din întregul județ.

Daruri frumoase. Primim următoarele: Pentru pomul de Crăciun împodobit cu frumoase și prețioase daruri pe seama copiilor săraci dela școala noastră românească din *Sadu*, precum: încălțăminte și colaci pentru 50 de copii, poezii populare, cărți de cetire și rugăciuni de autori români, hârtie, ceruse și pene de scris pentru alți 300 copii de școală și toate acestea împărțite la fața locului în sala școlii înspre seara zilei de Crăciun, 5 Ianuarie 1898 st. n., prin presidentul reuniunii carpatine secția Sibiiu, stimatul domn *Robert Gutt*, asociat de membru comitetului acelei reuniuni *Carl Oszekelius* din Sibiiu, — *representanța comunei Sadu*, care n'a putut lua parte la acel act filantropic măreț, nu poate a nu-și exprima pe această cale atât susnumiților domni, cât și onoratei reuniuni, cea mai profundă mulțumită și recunoștință. În numele reprezentanței comunei *Sadu* întrunită în ședință extraordinară la 16 Ian. 1898 st. n. *Ioan Cimpoca*, primar. *Constantin Popoviciu*, notar.

Stări ticăloase în Gherman. Un vrednic Român din *Gherman*, care are durere de înaintarea poporului, ne scrie, că comuna bisericească română gr.-or. de acolo e ruinată atât moralicește, cât și în privința culturală. Causa sunt unii poporeni, din partea lui *Pascu George*, cari au ales un comitet din partea lor și în care comitet sînt membri ca următorii: *Petru Baba*, care a rostit (când la 1893

era membru) vorbe urite și păcătoase despre preoți; *Trif Scoopu* la 1895 fiind casar comunal, a votat să se facă școală comunală; *Jiva Bereș*, fost președinte al comitetului la 1888, întrebând fiind la 1896 că unde ar fi obligația lui P. R. a zis că numai așa-i spune, dacă-i dă 10 fl. (Ce-i deci cu obligațiile?); *Graure Avram*, acum ca membru, ear' la 1893 ca președinte. a zis preotului ca să facă 5 repizi la un pictor, că le va plăti el dimpreună cu alți săteni, dar' pe urmă sf. biserică a pierdut 9 fl. ce s'au dat ca arvună (capără); *Bugar Avram*, fost jude la 1882/3 a încurcat biserica în datorii și procese.

Împotriva acestora s'a făcut recurs la scaunul protopopesc în *Vereș* și la Consistorul din *Caransebeș*, dar lucrul stă baltă. Vrednicul nostru corespondent e năcăjit cu tot dreptul că forurile mai înalte nu se interesează de astfel de lucruri, ba mai fac și altele boacâne, precum s'a făcut astă-vară la alegerea de preot, neștiindu-se rîduială cum să cuvine. Destul de rău!

Un cas foarte trist s'a întîmplat în preseara Anului-Nou în comuna *Dridif*, comitatul *Făgăraș*. Teologul absolut *Nicolae Gorun* a fost atacat, în cursul unei petreceri, de gută și a rămas mort pe loc. Nenorocitul era un băiat viguros. A fost deplin sănătos și înainte de atac a jucat într'o piesă teatrală.

Spărgători — achitați. Cetitorii nostri își aduc de sigur aminte de *fioroasele spargeri de ferestri și sdrobiri de case* săvîrșite mai anii trecuți în *Oradea-mare* împotriva *Românilor* și a episcopului *Pavel*.

Indemnul îl dase faimoasa broșură a renegatului preot de tristă aducere aminte *Pituk Bela*. Se știe, că abia astă-vară, prin luna lui August, s'a ținut în cauza aceasta pertractarea înaintea tribunalului din *Oradea-mare*. Acușăți au fost *Bertsey György*, președintele societății industriașilor din *Oradea-mare*, și *Sas Ede*, redactorul de atunci al ziarului „*Nagyvárad*”. Constatîndu-se, că acești doi au stat în fruntea demonstrațiilor, tribunalul 'i-a osândit la câte 6 luni temniță, ear' alți vre-o 34 de demonstrați au fost osândiți la pedepse nefsemuate. Înaintîndu-se însă recurs la tabla regească din *Oradea-mare* aceasta a aflat cu cale să achite de orice pedeapsă pe amîndoi aranjatorii demonstrațiilor, ear' dintre pedepsele celorlalți de asemenea mai multe au fost schimbate și ușurate. Sentința aceasta a tablei a fost întărită alaltăieri și din partea Curiei. — Așadar' Ungurilor le este iertat a bate nepedepsiți casele Românilor.

Sărăcia în popor, din pricina roadei slabe din anul trecut și a dărilor, băntuie și în *Slavonia*. În ultimele săptămîni miseria a devenit în multe comune de nesuportat. De pildă în *Uj-Kapada* 500 de oameni nu mai au nici barem o bucătică de pîne.

Iașul — jidovii. După numărarea din urmă *poporațiunea Iașului* se ridică la cifra de 66.024 locuitori. Din acestia 29.856 sînt ortodoxi, 2809 catolici, 33.253 evrei și 107 de alte confesiuni. Din punct de vedere al naționalității 29.473 sînt Români, 2341 supuși străini, ear' 33.120 nu sînt supuși nici unei ocrotiri străine, adese sînt Evrei.

Și tot se mai plîng *Jidovii* de prigoniri în România, când chiar și a doua capitală a țării e în majoritate locuită de ei!

Avis. Rugăm pe iubii nostri cetitori, cari încă nu și-au renoit abonamentul, să binevoiască a-l renoi, ca să nu fim siliți a întrerupe trimiterea foii.

Administrația.

Ziua numelui Episcopului Mețianu. În ziua sfântului Ioan Botezătorul, aniversarea zilei onomastice a Episcopului din Arad, s'au prezentat la Prea Sfinția Sa membrii consistoriului, corpul profesoral dela seminarul diecesan, reprezentanța comunei bisericesti din Arad, șefii autorității civile și militare, și mulți onorații din oraș, dorind Prea Sfinției Sale ani mulți fericiți, ca să poată continua rodnică activitate depusă întru promovarea marilor interese ale bisericii și poporului.

O faptă frumoasă. Dl învățător G. Cherciu din Bod ne-a trimis două abonamente (pe câte 1/2 an) la Foia Poporului, abonamente trimise din partea fiului său, dl George Cherciu, revisor școlar în Craiova, cu menirea de a se da Foia Poporului la două comune românești, lipsite de mijloace.

Mulțumind dlui George Cherciu pentru acest vrednic dar, făcut pentru cultivarea poporului, îl avisăm, că am dispus trimiterea celor două exemplare la două comune sărace.

Din Bozoviciu. În nr. 1 al Foii Poporului din anul acesta s'a descris la „Cronică” înmormântarea unei fete tinere din Bozoviciu. La observările, ce le face corespondentul primim ca răspuns o scrisoare, în care se spune, că cele scrise nu sunt adevărate. Cei cinci coriști spun, că răspunsurile corul bisericesc le-a dat foarte frumos și n'au fost împedecate în cântare de preotul Brânzeiu. Tot așa nu e adevărat, că învățătorul Daniil Verendeanu s'ar fi purtat scandalos în pretențiunea sa, de oare-ce taxa lui la participare la înmormântări e de 50 cr.

Coriștii zic, că toate aceste sunt intrigi, cari ar trebui părăsite și buna înțelegere, și iubirea de biserică să se sălășluiească între noi. Ce se ține de cor acesta la toate sărbătorile cântă foarte frumos, încât umple de plăcere sufletele credincioșilor.

Am dat loc acestei desmintiri, dar' observăm, că cei 5 coriști cu nimic nu adevărase, că cele scrise de corespondentul nostru ar fi neadeverate.

Din Făgăraș ni-se vestește, că tifusul (lângoarea) ce de mai multă vreme bântuie în casarma garnizoanei de acolo, e în scădere. Casuri de îmbolnăvire n'au mai fost altele. Casurile de moarte au crescut însă în cele două săptămâni din urmă dela 7 la 16. Cei însănătoșiți au fost concediați pe câteva săptămâni.

Vrem pâne! Orașul italian Ancona a fost turburat zilele acestea de mari demonstrații ale sărăcimei. Mulțime mare de săraci au percurs stratele în strigătele des-nădejduite „Vrem pâne!” „Scăderea prețului pânei o cerem!” Demonstrații s'au adunat apoi în fața primăriei comunale căreia i-au spart ferestrele. A intervenit poliția și apoi armata, care abia cu baionetele a putut imprăștia pe oameni. Vr'o doi turburatori au fost omorâți, ear' câțiva răniți. Ansă la turburări a dat faptul, că prețul pâinei s'a prea arcat.

Zăpadă mare în Moldova. Se scrie din Bacău, că pria împrejurimile Moineștilor și Părinței, zăpada a căzut zilele acestea în cantități atât de considerabile, încât comunicațiunea între mai multe sate a fost cu desăvârșire întreruptă.

Mereu maghiarizare! Ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică, după-cum împărtășesc foile din Budapesta, a hotărât să clădească în decursul acestui an nu mai puțin ca 21 de școale elementare și 6 civile, firește, toate pentru scopul curat și exclusiv de a maghiarisa. Dintre nouele școale civile, una se va înființa la Brașov, alta la Orăștie, alta la Satu Mare, Caransebeș etc.

Prețul bucatelor, mărfurilor și a vitelor în săptămâna trecută a fost următorul:

Grâul în zilele din urmă a început să fie foarte bine căutat. Se trece mult și cu puțin să urcă între 12—13 fl. pr. m. m.

Secară multă a sosit în piețe, dar' puțin cumpărători s'au aflat. După calitate s'a vândut în Budapesta cu 8.50—8 fl.

Orez puțin s'a trecut cu prețuri în Budapesta între 6.25—8 fl.

Ovės, calitate mai bună e foarte puțin. Prețul 6.25—6.70 fl.

Cucurus vechiu în cantități mici s'a plătit cu 5.—5.30 fl.

Cucurus nou e mult în circulație cu prețuri între 4.50—4.80 fl.

Mărfurile peste tot se circula slab cu prețuri scăzute.

Vitele asemenea nu se bucură de tirguri bune.

Porcii în Budapesta s'unt notați cu 47—52 cr. per chilogr.

Loc deschis. *)

Mulțumită publică.

Dl Ioan Canidachy, proprietar în Orșova, ear' de present mare comerciant de rimători în Steinbruch, a binevoit să doneze bisericii noastre o casă „werthaimiană” pentru păstrarea ornatelor și a altor lucruri scumpe.

De oare-ce dl I. Canidachy nu numai prin această donațiune și-a arătat marinitatea sa, ci a făcut și alte contribuiri însemnate de câte-ori i-s'a cerut sprijinul, nu putem întrelăsa de a-i aduce și pe calea publicității cea mai adâncă mulțumită dorind, ca să-și știe cât de mulți imitatori în comuna noastră bisericască.

Orșova, la 30 Decembrie v. 1897.

George G. Ioanovits, Traian Hențu,
pres. com. paroch. not. com. par.

Mulțumită publică.

Subscriși ca membri ai comitetului parochial gr.-or. din comuna Fofeldea ne simțim plăcut îndatorați pe calea publicității a ne exprima intima noastră recunoștință față de compatriotul nostru Toma Stan Simion cu soția sa Veroana, de present stabiliți cu locuința în orașul Brăila în România, cari iubind buna-cuviința casei lui Dumnezeu au donat bisericii noastre 4 icoane foarte frumoase pe fruntarul bisericii noastre, anuit icoana Dlui Christos, a Născătoarei de Dumnezeu, a Sfântului Vasilie (hramul bis.) și a Sfântului Nicolae, apoi o icoană asemenea foarte frumoasă a Maicei Domnului, așezată la iconostasul femeilor și

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această redacția nu primește răspunderea.

o altă icoană pe deoparte cu Învierea lui Christos, ear' pe cealaltă parte cu Sfântul Vasilie, care e așezată la iconostasul bărbaților, pe lângă acestea au mai dăruit bisericii la diferite ocașiuni câte ceva, ba a dăruit și 10 fl. în cassa bis., pentru cari fapte marimoase le poftim ca bunul Dumnezeu să-și țină întru mulți fericiți ani în această lume vremelnică, ear' în cealaltă să-și savrednicească fericirii cei vecinice, amintind și aceea că amintirea lor va fi vecinică în biserica noastră.

Comitetul parochial gr.-or.

Cărți eșite în tipar.

Avis literar!

Chiar acum a eșit de sub presă „Dietetica populară” cu deosebită considerare la modul de viață al țeraului român, tipărită cu ajutorul Asociațiunii.

Cartea ilustrată cu mai multe figuri în text va fi un adevărat material instructiv în-deosebi pentru preoți, învățători și economii nostri dela sate.

Onorații domni cari au primit liste de abonament pentru această lucrare, s'unt rugați a ni-le retrimite fie ori și cu ce rezultat.

Prețul unui exemplar cu porto postal cu tot costă numai 85 cr.

Mai lesne se poate procura prin asemnățiuni postale adresate la subscrișul autor.

Cel care abonează 10 exemplare deodată primește unul gratis.

Celelalte jurnale românești s'unt rugate a reproduce acest avis.

Bran (Töröcsvár), la 22 Ian. 1898.

Simeon Stoica, medic.

R Î S.

Țiganul în războiu.

Un Țigan fusese cătana și mergând în războiu, cine știe unde a stat ascuns. Când s'a gâtat războiul întrebă colonelul pe fiecare, că făcut-au vr'o cinste sau vr'o bravură în războiu, ca să capete medalie.

Țiganul ese din șir și zice: Să trăiți, dle colonel, am tăiat picioarele la un Turc.

— Bine mei, dar' de ce nu i-ai tăiat capul?

— Apoi, dle colonel, cap nu avea, că de ar fi avut cap cine putea să-și taie picioarele.

POSTA REDACȚIEI.

P. Gr. în G. S'a întârziat din lipsă de loc; o publicăm la „Cronică”, credem că și așa e bine.

X. în F. În registre netimbrate nu e permis să induci nimic; dacă ai indus, s'au n'au avut registre timbrate și operațiile le-ai început, poți fi pedepsit. Încredințază afacerea vre-unui avocat. De celelalte mulțumită.

V. S. Frunză verde de dudău

Nouă mult ne pare rău — că poeziile d-tale s'unt scrise de pe altele și astfel s'unt cunoscute; nu se publică. Culege dacă vrei din popor, nepublicate încă.

G. B. în Biertan. Abonamentul pentru America e cât și în România și porto-postal tot atâta. „Călin-darul pop.” 25 cr.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș.
Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Andreiu Balteș

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. lui Zacheiu, gl. 8 sft. 11.	rës. ap.		
Dum.	18 PP. Atan. și Chiril	30 Martina	7 25	4 35
Luni	19 Cuv. Macarie Egipt.	31 Petru Nol.	7 23	4 37
Marti	20 † C. M. Eutimie	1 Febr. Ignat	7 21	4 39
Merc.	21 Cuv. Păr. Maxim	2 (+) Int. D.	7 20	4 40
Joi	22 S. Apost. Timoteiu	3 Blasiu	7 18	4 42
Vineri	23 S. Mc. Clement	4 Veronica	7 16	4 44
Sâmb.	24 Cuv. Xenia	5 Agata	7 15	4 45

Tîrgurile din săptămîna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 19 Ianuarie: Chirpăr.

Marti, 20 Ianuarie: Dupuşdorf, Sângeorgiu-român (comit. Bistrița-Năsăud), Teaca.

Mercuri, 21 și Joi, 22 Ianuarie: Șintereag (Somkerék).

Joi, 22 Ianuarie: Barot, Cătina (2 zile premergătoare trg de vite), Eted (începînd din 19), Gherghio-Ditro, Ghiriș, Nocrichiu, Prejmăr.

Sâmbătă, 24 Ianuarie: Armeni, Gherla (2 zile premergătoare trg de vite), Nadășul-sâsc.

Duminică, 25 Ianuarie: Măgheruș.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sînt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografie”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vîieri, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri
de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania”

EDITURA

„Românii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului”.
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia”,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare:

Tabloul condamnaților

în

PROCESUL MEMORANDULUI.

Cu 3 fl.

Doriți se cetați

un interesant Roman?

Vi-se recomandă

„Castelul din Carpați”

— Roman din vicața poporului românesc din Ardeal. —

de

Jules Verne.

— Premiat de „Academia franceză”. —

Traducere, — unica autorisată de editorul proprietar francez — făcută de

Victor Onișor.

Acest volum apărut tocmai acum, are 255+XII. pagini, în octav mare, de o eleganță rară la cărțile românești, și este împodobit cu

26 ilustrațiuni

admirabile, executate după clișouri din Paris.

Prețul:

Edițiunea populară: 80 cr. + 5 cr. porto postal.

Edițiunea de lux: 1 fl. 20 cr. + 10 cr. porto.

Edițiunea de lux compactat: 2 fl. + 10 cr. porto.

Cel mai potrivit cadou e un „Castel”.

A se adresa direct la

Librăria „Tipografie”, soc. pe acțiuni,

Sibiu, strada Poplăcii nr. 15.

În atențiunea cumpărătorilor de cărți.

Mulți dintre onorații noștri cărturari ne cer ca să le trimitem câte o carte, ori două, cu rambursă (Postnachnahme — utánvét). În interesul bine priceput al publicului ne luăm voe a face atenți la marile spese împreunate cu acest fel de comande. O carte cumpărată pe această cale costă totdeauna cu 25—30 cr. mai mult, decât dacă se trimite prețul cărții înainte printr'o asignație postală.

Rugăm deci pe toți cei-ce fac comande de cărți, al căror preț îl pot ușor afla, ca în propriul lor interes să trimeată banii înainte și să nu întrebunțeze felul de comandă cu ramburse, așa de păgubitor pentru public.

La comande, pe lângă prețul cărții să se adaugă și porto postal pentru trimiterea sub bandă, ear' dacă vor să fie și mai siguri, și taxa de recomandare, care este totdeauna 10 cr.

Librăria „Tipografie”,

soc. pe acțiuni, Sibiu.

De vânzare.

În comuna **Broșteni**, com. Albeii-inf., se află de vânzare, din mână liberă, mai multe realități și anume:

O moșie

de 40 jugere, pământ bun, comasat, 9 jugere fânat, restul arător de clasa 1, 2 și a 3-a. **Prețul 120 fl. jugerul.**

O moară

nouă, cu 2 petri și o casă de zid, împrejur cu pământ de 20 ferdele și 400 sălci. **Prețul lor 3000 fl.**

Două case

ambele, una lângă alta, în mijlocul satului, fiecare cu curte separată.

Una cu 3 încăperi, coperită cu țiglă, în curte cu 2 grajduri, șură de zid, are grădina de pomi, loc de 6 ferdele.

Prețul 1200 fl.

Cealaltă e casă nouă, coperită cu țiglă, are 2 încăperi, local de boltă cătră uliță, grădina de sămănat, loc de 3 ferdele.

Prețul 420 fl.

A se adresa, în scrisori în persoană, la proprietarul **Dimitrie Beju**, din Seliște, locuitor în **Broșteni**, p. u. Szász-Csanád. [179] 3-3

Betia

curabilă prin antibiotinul*) aplicat în numeroase cazuri cu succes strălucit. Nenumărate scrisori de mulțumită de ale vindecătorilor se trimit la dorință franco spre vedere. — Se poate a betivului, fiind fără gust, și fără ca să știe. — O dosă: 2 fl. 20 cr., o dosă dublă, pentru pățimași vechi 4 fl. 40 cr., contra sumei din urmă trimise anticipativ franco.

Se capătă: „Farmacia la Vulturul“, Lugoș, nr. 112.

*) numele protegiat. [2442] 9-12

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de **George Barițiu.**

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șese florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din casa nici unui bun Român.

„Cassa de păstrare în Mercurea“,

societate pe acții.

Primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.
2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5 1/2%.
3. Depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea cassei, depunerile se replătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face prin postă și se resolvă cu reîntoarcerea ei.

Direcțiunea

„Cassei de păstrare în Mercurea“,

societate pe acții.

[243] 1-10

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Călinarul Poporului

pe anul comun

1898.

Anul XIII.

SIBIU.

Editura și tiparul „Tipografiei“, societate pe acțiuni.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

Cu șese ilustrațiuni!

Cuprinsul: Călinarul astronomic și bisericesc, cu povețe economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1897. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbrelor. — Autoritățile bisericești române din Ungaria și Transilvania. — George Coșbuc (schiță literară): „Nunta Zamferei“, „Noi vrem pământ“, „Murșul și Oltul“ (poveste din popor), „Numai una!“ (poesie), „Sălcia și plopul“ (legendă din popor), „Rugămintea din urmă“ (poesii) și alte „Poesii scurte“. — „Glume“. — „Măntuirea steagului“ (schiță istorică) de Petru Vancu. — Ioan Creangă (schiță literară cu portret): „Povestea unui om leș“, și „Oltenii din Iași“, „Rostiri, zicători, cuvinte“. — Th. D. Speranță (schiță și două anecdote): „Mama Ungurului“, „Jidani și hoții“. — George Pop de Băsești (biografia cu portret). — „Cât de lungă se fie ziua, tot vine noaptea“, de doamna Columb. — „Castelul din Carpați“ (schiță bibliografică) de Jules Verne. — „Răvașul nostru“, cronica întâmplărilor de peste an, de Ioan Scurtu cu următoarele portrete intercalate în text: Iosif St. Șuluțiu, Ioan Hannia, Dr. C. Luiger. — Economie: „Despre dări și termine“, „Asigurarea contra focului și grindinei“, „Întinerirea pomilor“, „Povețe“. — „Tîrgurile din Ungaria și Transilvania“. — „Tîrgurile din Bucovina“. — „Tîrgurile (bâlciurile) principale din România“. — „Inserate“.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.